

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2016-2018

-Käsipalloa voivat pelata kaikki-

Käsipalloliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa esitellään liiton toimintaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta. Lisäksi siinä käsitellään keväällä 2016 toteutetun yhdenvertaisuuskyselyn tuloksia sekä niiden pohjalta suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä.

Kysely toteutettiin keväällä 2016 ja sen avulla pyrittiin saamaan selville yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytila Käsipalloliitossa. Kyselypohjana käytettiin Valo ry:n liikuntajärjestöille tarjoamaa yhdenvertaisuuskyselyä. Kysely lähetettiin kaikille liittoon työsuhteessa oleville sekä liiton luottamushenkilöille.

Kyselyyn vastasi 17 henkilöä, joista naisia oli 29 % ja miehiä 71 %. Iältään vastaajista 65 % oli yli 49-vuotiaita, 18 % 40-46 -vuotiaita, 12 % 30-39 -vuotiaita sekä 6 % alla 30-vuotiaita.

Kysely osoitti, että käsipalloliitossa on mietitty yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo kysymyksiä, mutta toimenpiteet eivät välttämättä ole olleet niin suunnitelmallisia kuin ne jatkossa tulevat olemaan. 50 % prosenttia kyselyyn vastanneista on sitä mieltä, että yhdenvertaisuus huomioidaan järjestön strategisessa suunnittelussa ja toimintasuunnitelmissa.

Käsipalloliitto perusti työryhmän valmistelemaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Ryhmä tarkastelee suunnitelman ajantasaisuutta vuosittain sekä tekee ehdotuksia uusista suuntauksista. Ryhmän tehtävänä on myös varmistaa, että suunnitelma viestitään jäsenistölle. Suunnitelman hyväksyy aina liiton hallitus.

Työryhmän kokoonpano 2016:

Jari Henttonen (pj) liittohallituksen puheenjohtaja

Astrid Geisor-Goman nuorisovaliokunnan puheenjohtaja, liittohallituksen jäsen

Päivi Mitrinen toiminnanjohtaja

Taneli Tiilikainen yhteyspäällikkö, kilpailuvaliokunnan puheenjohtaja

Yleistä

Käsipalloliitto on sitoutunut Reilun Pelin periaatteisiin ja haluaa edistää omalta osaltaan jokaisen tasavertaista mahdollisuutta liikuntaan ja urheiluun.

Liitto on osallistunut eri tavoin yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Euroopan Käsipalloliiton (EHF) liittyminen naisten tasavertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista urheilussa tukevaan Brightonin julistukseen sai alkusysäyksensä Suomen aloitteesta vuonna 2011. Asiaa pidettiin yllä vuosittain, kunnes vuonna 2016 EHF allekirjoitti sopimuksen (Brighton plus, päivitetty Helsingissä 2014).

Liiton hallitus linjasi kaudesta 2015–16 alkaen erityisen Fair Play -näkökulman, joka antaa tuomareille ja otteluvalljoille eväitä puuttua tiukemmin syrjivään tai muutoin osoittelevaan kielenkäyttöön. Lisäksi Käsipalloliitto on ollut vuonna 2016 aktiivisesti mukana näyttämässä punaista korttia rasismille. Maajoukkueiden osallistumisen jälkeen projekti on edennyt seurasolulle.

Tuhansista harrastajista huolimatta monille erityisryhmille ei ole löytynyt tarpeeksi vankkaa harrastajapohjaa, jotta systemaattista sarjatoimintaa olisi voitu pyörittää. Kuitenkin seurat ovat ottaneet

mukaan omiin erityisryhmiinsä mm. kehitysvammaisia. Mielenterveyskuntoutujien SM-turnaus on liiton vuosittain järjestämä odotettu tapaus, jonka suojelijana on nähty mm. presidentti Tarja Halonen.

Yleinen ilmapiiri

Järjestön yleinen ilmapiiri koetaan kyselyn mukaan hyväksi (KA 3,65/5) ja luottamushenkilöiden sekä henkilökunnan koetaan olevan samanarvoisia (KA 3,94/5). Liitossa on keskusteltu kohtuullisesti (KA 3,18) yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista ja luottamushenkilöiden että henkilökunnan katsotaan osallistuvan järjestön kehittämiseen (KA 3,88).

Yhtä lukuun ottamatta kaikki kokivat, että liiton työntekijä tai luottamushenkilö voisi tuoda liiton järjestämän urheilutapahtuman avec-tilaisuuteen samaa sukupuolta olevan puolisonsa. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä liiton järjestämiin juhlatilaisuuksiin ja illanviettoihin on helppoa osallistua, vaikka ei käyttäisi alkoholia.

Esteettömyyden toteutuminen

Liitto järjestää toimintaa mahdollisimman monipuolisesti erilaisiin tarpeisiin. Harrastesarjat ovat matalan kynnyksen sarjoja, joissa kustannukset, mm. lisenssihinnat, on pidetty alhaisina. Juniori-ikäluokissa on mahdollisuus osallistua haastajasarjoihin, joissa pelien määrä on lähtökohtaisesti vähäisempi kuin kilpasarjoissa. Myös eri-ikäisten seniorisarjoja järjestetään kysynnän mukaan.

Eri ryhmien mahdollisuuksia osallistua liiton toimintaan ei kyselyn mukaan pääsääntöisesti koeta hankalaksi, mutta tiettyjä ongelmia on havaittu. Harrastajamäärä ei ole toistaiseksi riittänyt kaikkien erityisryhmien, kuten pyörätuolikäsipallon, järjestämiseen.

Käsi­palloliitto järjestää kaikki maaottelutapahtumat sellaisissa puitteissa, joissa liikkumisrajoitteisille henkilöille voidaan tarjota riittävästi paikkoja. Myös liiton toimitilojen koetaan olevan fyysisesti esteettömiä ja saavutettavia (kyselyssä KA 3,88/5). Esteettömyyttä ja saavutettavuutta katsotaan edistettävän kohtuullisesti (KA 3,24/5).

Käsi­palloliiton lisenssipelaajista 57 % on miespuolisia ja 43 % naispuolisia (tilanne 2016). Liitto pyrkii toimenpiteillään edistämään tasa-arvoa. Esimerkiksi maajoukkueisiin panostetaan taloudellisesti puhtaasti urheilullisten kriteereiden pohjalta ja aikuisten SM-tasolla noudatetaan samoja toimintaohjeita ja kriteereitä sekä miehissä että naisissa. Myös yhteisiä kokouksia järjestetään.

Toimenpiteistä huolimatta eräs vastaaja on kokenut naisten urheilun olevan eriarvoisessa asemassa suhteessa miesten urheiluun. Toinen vastaaja oli havainnut työntekijöiden tai luottamushenkilöiden kielenkäytön syrjivän joitakin ihmisryhmiä. Hän oli satunnaisesti kuullut ei-soveliaita vitsejä ja lausahduksia. Tilanteisiin oli kuitenkin puututtu ja jonkinlaisen toimintatavankin oletettiin vastauksen perusteella olevan puuttumisen taustalla.

Viestintä

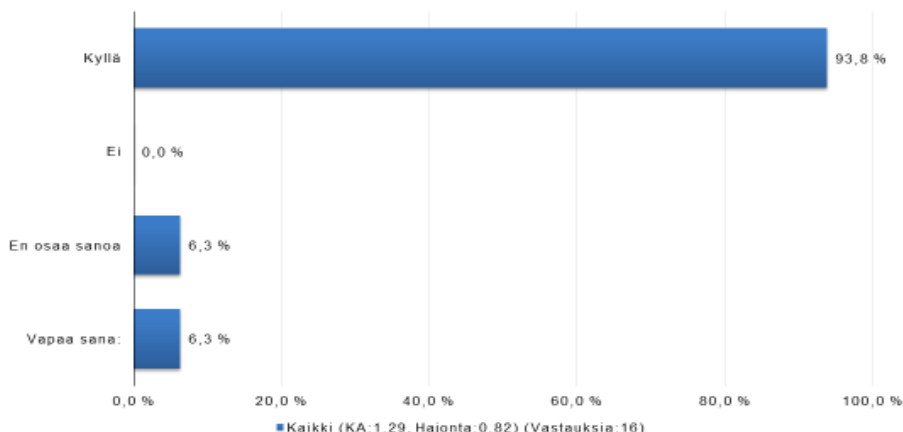
Käsi­palloliiton tavoitteena on aktiivinen ja ajantasainen viestintä. Viestinnässä käytetään hyväksi useampia kanavia ja myös jäsenseurojen omia tiedotteita jaetaan liiton kautta eteenpäin. Eri medioissa olevia käsipalloartikkeleita (sekä suomen-, ruotsin- että englanninkielisiä) jaetaan ja näin tarjotaan uusinta tietoa harrastajille ja seuraajille.

Huippukäsipalloa näytetään mm. Ylen kanavilla, VeikkausTV:ssä sekä Fanseat -palvelussa. Tarjolla on sekä miesten että naisten otteluita. Käsi­palloliitto tuottaa Euroopan liiton määräysten mukaisesti TV-signaalin kaikista miesten ja naisten toisen vaiheen EM-karsintaotteluista.

Käsipalloliiton virallinen kieli on liiton peruskirjan mukaan Suomi, mutta liitto on yleensä kaksikielinen järjestö, sillä monella pelaajalla ja lajin seuraajalla on kotikielenä ruotsi. Tämä näkyy myös kyselyssä (kuva alla).

Vastaajan taustatiedot

14. Saako järjestönne palveluista tai toiminnasta neuvontaa, jos ei osaa suomea/ ruotsia?

Liitto tiedottaa avoimesti päätöksistä ja linjauksista ja ne tehdään aina yhteistyössä jäsenten kanssa. Liiton nettisivusto on virallinen tiedotuskanava, mutta lisäksi käytetään aktiivisesti Facebookia, Twitteriä ja Instagramia. Facebookissa liitolla on yli 3600 seuraajaa ja määrä kasvaa koko ajan. Twitterissä seuraajia on lähes 600.

Suoraan jäsenille lähtevät tiedotteet ovat yleisiä, jotta tavoitettavuus olisi mahdollisimman hyvä. Liiton viestintä nähdäänkin melko avoimena, monipuolisena ja kattavana (KA 3,35/5).

Uutisten yhteydessä pyritään julkaisemaan myös aiheeseen liittyviä kuvia. Kuvien merkitys ja niiden jakaminen on kasvanut varsinkin nuorten keskuudessa ja kuvia valitaan mahdollisimman monipuolisesti, jotta ne edustaisivat ja puhuttelisivat monia ryhmiä.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Sarjoja järjestetään kaikille ikäryhmille, molemmille sukupuolille, lapsista aikuisiin. Seniorisarjoja ja erityisryhmien sarjoja järjestetään kysynnän mukaan. Tytöt/naiset saavat pelata myös poikien/miesten sarjoissa.

Käsipalloliiton lisenssipelaajien ikä- ja sukupuolijakauma 2015-2016 (yhteensä 4135 lisenssiä):

Nuoret (-20v.) Tytöt 48 %
Pojat 52 %

Aikuiset Naiset 33 %
Miehet 67 %

Yhteensä Naispuolisia 43 %
Miespuolisia 57 %

Liittohallituksessa on kahdeksan henkilöä, joista yksi on naispuolinen. Hallituksessa on tällä hetkellä 38–63-vuotiaita jäseniä ja hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta. Jäsenyhdistykset asettavat ehdokkaat hallitukseen.

Valiokuntia on kuusi: kilpailu-, kurinpito-, nuoriso-, erotuomari-, ansiomerkki- sekä valmennusvaliokunnat. Eri valiokunnissa on jäseninä seurojen edustajia, aktiivipelaajia ja -valmentajia sekä käsipallon harrastajia ja kehittäjiä. Myös liiton henkilökunta on edustettuna valiokunnissa. Valiokuntien jäsenet ovat kotoisin koko käsipallo-Suomesta. Valiokuntien jäsenistä 22 on miehiä ja 6 naisia.

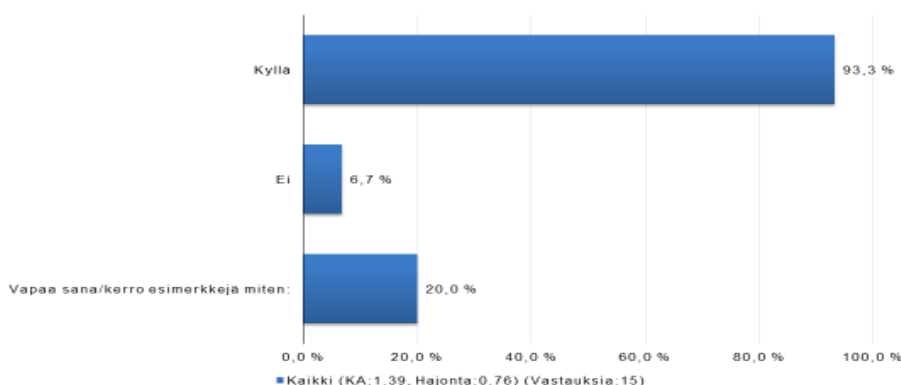
Maajoukkueita on menestyksestä ja vuodesta riippuen käynnissä yhtäaikaaisesti 6-9, joista 2 on aikuisten ja 4-7 nuorten maajoukkuetta. Maajoukkueiden joukkueenjohtajaksi nimetään aina saman sukupuolen edustaja.

Maajoukkue toimintaan osoitetaan rahoitusta samoilla periaatteilla niin tyttöjen/naisten kuin poikien/miesten puolella. Esimerkiksi 2015 toteutuneen budjetin mukaan miesten maajoukkueen toimintaan kohdistettiin 126 000 euroa ja naisten maajoukkueen toimintaan 127 000 euroa. Nuorten maajoukkueiden pelaajien omavastuuosuudet ovat samat.

Liitolla on maajoukkuerahasto, josta vähävaraisille on mahdollisuus saada tukea omavastuuosuuden maksamiseksi. Kysely (93 % samaa mieltä) tukee sitä näkemystä, että vähävaraiset on huomioitu liiton toiminnassa (kuva alla).

Vastaajan taustatiedot

16. Huomioidaanko vähävaraiset järjestönne toiminnassa?

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo organisaatiossa

Käsipalloliitossa on neljä henkilöä vakituudessa työsuhhteessa, yksi määräaikainen ja lisäksi 2 valmentajaa. Vakituksissa työsuhhteissa henkilökunnan sukupuolijakauma on 50/50. On myös huomioitava, että henkilökunta on neljästä eri ikäluokasta (20–50). Käsipalloliitto ottaa lisäksi harjoittelijoita tarpeen ja kysynnän mukaan. Myös opinnäytetöiden tekemiseen käsipallosta annetaan neuvonta-apua.

Liiton henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua eri koulutuksiin oman kiinnostuksen ja työtehtävien mukaan. Käsipalloliitto osallistuu yhteiseen työsuojelutoimintaan ja tukee työntekijöiden perhevapaille osallistumista.

Liiton kouluttajakoulutukseen valitaan osallistujat yksinomaan pedagogisten sekä lajitaitojen perusteella. Valmentaja- ja ohjaajakoulutukseen ei ole rajoitteita, vaan kaikki kiinnostuneet henkilöt voivat osallistua. Koulutusmateriaalit valitaan siten, että eri sukupuolet ja etniset taustat ovat edustettuina.

Kyselyn mukaan neljä (23,5 %) vastanneista oli kohdannut tai ollut todistamassa syrjintää työyhteisössä tai luottamustoiminnassa. Syrjinnän syistä kysyttäessä, aikaisempi erimielisyys nousi yleisimpänä syynä esiin. Myös ikä, sukupuoli, asema työyhteisössä, mielipiteet sekä syntyperä ja etninen tausta koettiin asioiksi, joiden vuoksi syrjintää oli kohdattu.

Yksikään vastaajista ei ollut sitä mieltä, että liitto olisi määritellyt toimintatavan, jota liitto tai seura voisi hyödyntää, mikäli joku kokee tulevansa syrjityksi niiden toiminnassa.

Yhteenveto

Liitto oli kyselyyn vastanneiden mielestä onnistunut mm. seuraavissa yhdenvertaisuusasioissa:

- tyttö-/poikapelaajien määrä on tasapainossa ja haastajasarja ovat tuoneet lisää mahdollisuuksia harrastaa
- toiminta on tasapuolista ja eri sukupuolten urheilua tuetaan melko tasavertaisesti
- samaa sukupuolta olevat parit hyväksytään
- kaksikielisyys
- maahanmuuttajien integrointi

Seuraavissa yhdenvertaisuusasioissa nähtiin kehittämismahdollisuuksia

- yhdenvertaisuuden edistäminen tulisi näkyä kaikissa suunnitelmissa, jolloin se olisi luonteva osa toimintaa
- liikuntavammaisten liikunnan kehittäminen on mahdollisuus

Kaiken kaikkiaan kyselystä kävi ilmi, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasiat ovat ihan mallillaan Käsipalloliitossa. Yhdenvertaisuusasioiden tietoista huomioon ottamista kaikissa suunnitelmissa parantamalla voidaan tässäkin asiassa kehittyä.

Kehittämistavoitteet ja aikataulu 2016-18

1. Toteutetaan syrjinnän vastaisia kampanjoita, esim. Punainen kortti rasismille, aikataulu: 2016-
2. Viestitään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta jäsenistölle, 2016
3. Valmistellaan toimintatapa syrjintätapauksissa -ohje, jota myös seurat voivat hyödyntää, 2017
4. Yhdenvertaisuuden edistäminen näkyy kaikissa suunnitelmissa, 2017-
5. Toiminta tavoittaa entistä laajempia kohderyhmiä
  - a. Jokaiselle mahdollisuus osallistua toimintaan riippumatta iästä tai tavoitteistaan, 2017
  - b. Erytisryhmien käsipallomahdollisuuksien kartoittaminen, 2018
6. Luottamusjohtoon pyritään saamaan molempien sukupuolten edustus suhteessa jäsenten jakaumaan, 2018

Yhdenvertaisuustyöryhmä vastaa suunnitelman toteutumisen seuraamisesta sekä esittää hallitukselle muutoksia suunnitelmaan.